

všech těch, kdo nejsou s těmito normami konformní. Což je samozřejmě hluboce problematické, když společně s autorkami knihy předpokládáme, že klíčovou součástí vědy je kreativita – a tudíž také nonkonformita (viz zejména Felt, s. 234).

Tato „uniformizace“ vědy samozřejmě nedopadá na všechny ve vědě stejně – když byly osoby na juniorských pozicích v české přírodovědné instituci dotázány, zda ve své kariéře počítají s dosažením pozice vedoucích týmů, z dotázaných žen neodpověděla kladně ani jedna. Jinými slovy, normativní modely vědecké kariéry jsou genderovány výrazně maskulinně – stejně jako vědecké instituce, systémy hodnocení vědy nebo dominantní režimy uspořádávání. Příkladem samozřejmě může být už zmíněný lineární model vědecké kariéry, v němž jsou těžce problematická jakákoliv přerušení – například z důvodu rodičovství. Česká kniha editovaná Terezou Stöckelovou obsahuje dvě kapitoly (od Marcely Linkové a Dagmar Lorenz-Meyer) speciálně zaměřené na genderování vědy v podmínkách přírodovědné instituce; mezinárodní kniha editovaná Ulrike Felt žádnou takovou kapitolu nepotřebuje, protože genderová perspektiva je v knize všudypřítomná.

Tato soustavná a sofistikovaná analýza genderových dimenzí vědy umožňuje autorkám dalece překročit obvyklou politickou perspektivu zvyšování počtu žen ve vědě. Například kritická analýza politického diskursu excelence ukazuje, že vnáší do vědy logiku neustálé soutěže jako jedinou cestu ke kvalitní vědě, což je samozřejmě představa výrazně gen-

derovaná maskulinně – a jako takovou ji také mnoho žen ve výzkumu odmítalo. Naopak důraz na vykazování výsledků vědy znehodnocuje všechny jiné aspekty vědecké práce, než je přímo produkce výstupů – týká se to zejména poskytování podpory a stmelování týmů, které jsou samozřejmě výrazně genderovány femininně. Neoliberální politiky vědy tedy zhodnocují maskulinní a naopak znehodnocují femininní dimenze akademické práce způsoby, které zůstávají zcela nereflakovány v národních i evropských politikách rovných příležitostí ve vědě. Ty jsou zaměřeny především na to, aby umožnily ženám přežít a případně i vyniknout v maskulinním světě neoliberální vědy, ať už podporou návratu po „přerušení“ kariéry z důvodu rodičovství nebo podporou ženských vědeckých sítí. Zcela však přehlíží možnost zvolit zcela jiné, alternativní cesty vědou.

Obě recenzované knihy naopak tyto možnosti alternativních způsobů života ve vědě odhalují, otevírají i oslavují. Mně osobně otevřely nové pohledy na způsoby organizování a prožívání vědy, které jsem prožíval a prožívám jako omezující a utlačující, stejně jako na ty, které jsem prožíval a prožívám jako osvobozující a naplňující. Tyto dvě knihy tak pro mě nejsou jen výbornými publikacemi z inovativně pojatého výzkumu: jsou pro mě také svědectvím o alternativních a osvobozujících přístupech k životu, ve vědě i ke zkoumání vědy.

Petr Pabian

Tereza Stöckelová (ed.):

AKADEMICKÉ POZNÁVÁNÍ, VYKAZOVÁNÍ A PODNIKÁNÍ: ETNOGRAFIE MĚNÍCÍ SE ČESKÉ VĚDY.

Praha, SLON 2009, 158 s. ISBN 978-80-7419-003-2.

V roce 2009 vyšla v Sociologickém nakladatelství práce o situaci české vědy, která byla součástí mezinárodního výzkumného projektu podporovaného prostředky 6. rámcového programu „Knowledge, Institutions and Gender: An East West Comparative Study“. Editorem publikace je T. Stöckelová a další text autorsky zpracovaly M. Linková a D. Lorenz-Meyer. Práce představuje přínos do domácího sociálněvědní knižní produkce v několika směrech.

Předně seznamuje čtenáře s možností etnografického studia výzkumných organizací, které se ve světě praktikují již delší dobu, avšak v domácím prostředí nebyly zatím využívány. Díky tomuto metodologickému přístupu poskytuje studie zajímavý a bohatý vhled do situací, které charakterizují sociální život ve výzkumných organizacích, a který přesvědčivě problematizuje obecně přijímané stereotypy o životě v laboratoři. Za originální přínos považuji zejména

na prezentaci genderové tematiky. Prezentované poznatky v této oblasti poukazují na členité a nečekané zakořenění tohoto problému do samozřejmostí každodenních praktik a projektují perspektivu obtížných kulturních transformací v genderové oblasti.

V návaznosti na obecnější hodnocení přínosu publikace bych chtěl potenciálnímu čtenáři přiblížit strukturu práce. V předmluvě a úvodní části prezentuje editorka politický a poznávací kontext provedeného výzkumu. Poukazuje na probíhající reformy badatelských institucí, na úlohu vědní politiky a kulturní souvislosti těchto změn. Posledně jmenovaný aspekt představuje těžiště výzkumu. Autorkám jde o „zachycení a analýzu hodnot, zájmů a institucionálních nastavení, které určité typy výsledků, určité kariérní módy, určité typy epistemické práce ve vědě upřednostňují...“ (s. 11). Genderové téma představuje klíčovou perspektivu pro toto úsilí. Svými poznatky chtějí také nabídnout podněty pro řízení výzkumných organizací i pro orientaci a provoz vědní politiky. Poznávacím zázemím je obecněji sociologie a konkrétněji studia vědy a techniky. Autorky upozorňují, že tato oblast je v mezinárodním kontextu rozvinutá a v české odborné literatuře je téměř neznámá, což potvrzují svými odkazy. Z široké nabídky tohoto oboru si pak vybírají činnostní přístup označovaný jako „aktér-sítě“, v jeho rámci pak koncepci J. Lawa, která charakterizuje činnostní přístup pomocí čtyř režimů uspořádání (úřadování, podnikání, povolání a vizionářství). Poznatky genderových studií představují pro autorky další poznávací zázemí. I zde se autorky využívají specifický směr těchto studií (tzv. interseksionalitu), který umožňuje zachytit situovanost, mnohostrannost a dynamiku genderových projevů. Metoda výzkumu je etnografická: sociálněvědní badatel má nejen distanci k sledovaným událostem (prostřednictvím výpovědí účastníků), ale také bezprostředně sleduje jejich praktiky (jednání a interakce účastníků a prostředků), což eliminuje klasické poznávací schémata počítající se dichotomií subjektu a objektu nebo mikro a makro pohledu. Autorka však zobecnění takto získávaných poznatků přepokládá pomocí tzv. kontextualizace. Kontextualizace je metodologicky podpořena spojením interpretace výzkumných výsledků s analýzami vědní politiky a poznatky o přístupech zkoumaných výzkumníků, výzkumných kolektivů a organizací k vědní politice. (ss. 20–21). Vědní politika je (kriticky) reflektována pomocí tří témat: ekonomickou úlohou vědy (a ekonomizací vědy); instrumentalizací hodnocení výsledků vědy (publikace a patenty); uplatněním lineární koncepce vědy (opomíjení nezamýšlených důsledků a rizik).

V úvodu jsou také představeny obě výzkumné organizace (akademického zaměření), ve kterých byl výzkum proveden, a další informace o povaze a průběhu výzkumu.

Po úvodu následuje text editorky, který je označen obsahově náročným názvem: „Politická a morální ekonomie vědy“. Jeho obsahová náplň je však zaměřena na ověření poznávacích nároků výše uvedených režimů uspořádání v akademických (výzkumných) organizacích. Jaké nové poznatky tato konceptualizace přináší? Autorka zjišťuje, že režim úřadování je tvarován výraznými „normalizačními“ rysy (či tahem totalitních praktik) a projevuje se zejména v hodnocení výsledků výzkumu a kariérních vzorcích výzkumníků. Podle pojmu režim podnikání bylo zjištěno, že prostředí ve výzkumných organizacích je výrazně orientováno na výkon (excelenci) a podmíněno silně působícím kompetitivním prostředím, které je nepříznivě hodnoceno mladšími výzkumníky a výzkumnicemi. Pojem režim povolání charakterizuje profesní kompetenci výzkumníka, která se opírá o jeho profesní autoritu a hodnotové imperativy akademického prostředí (komunikaci, spolupráci, přirozenou autoritu). Poslední režim uspořádání, který je označen jako vizionářství, vymezuje charismatický potenciál akademického bádání (profese jako poslání). Poznávací úloha uvedených režimů uspořádání je podpořena pozorovanými nebo získanými poznatky či událostmi, interpretuje jejich mocenské důsledky, rozhraní mezi jednotlivými režimy, vlivy na profesní kariéry, na hodnocení kvality výzkumu a jeho relevanci pro společnost. Poznávací přínos koncepce režimů uspořádání je využit nejen v jeho idealizačním působení, ale zejména ve střetech jednotlivých režimů. To umožnilo hodnotit jejich vzájemné seskupování i vlivy na badatelské prostředí, včetně regulativních tlaků, které na něho doléhají. Autorka zdůrazňuje zejména oslabení vlivu profesního a vizionářského režimu obecně a postavení sociálních a humanitních věd zvláště. Posledně jmenované téma pak doplňuje třemi výzvami k sociálním vědám: první se týká institucionální reflexivity a vyzývá aktéry věd o společnosti k větší angažovanosti na veřejnosti (spolu s akceptováním rozmanitosti zdrojů lidského vědění); druhá se týká potřeby kritického ověření forem vlastnění ve vědě a třetí specifikuje první výzvu: navrhuje rekonstruovat postoj badatele ke zkoumanému předmětu, překonat zavedený postoj svědka a neuzatého pozorovatele ve prospěch angažovanějších přístupů.

Studie M. Linkové „Ne každý úspěch se počítá: excelence a genderování vědecké dráhy v přírodních vědách“ prezentuje poznatky etnografického bádání na přírodovědném výzkumném pracovišti. V teoretickém zajištění výzkumu

navazuje autorka na výše charakterizovanou koncepci režimů uspořádání badatelské činnosti a režim podnikání s jeho orientací na excelenci a úspěch v konkurenčním prostředí akademických institucí. Tento pohled konkretizuje pomocí klasifikace úspěchu na externí (materiální a nehmotný) a interní, který vyjadřuje pocity naplnění, zduřa a potěšení (s. 76). Vnímání autonomie rozhodování umožňuje analytické zkoumání interního úspěchu. Srovnává obecně přijímané narace o povaze badatelské činnosti a srovnává je s poznatky a pocity výzkumníků v různých pozicích. Bohatě vykresluje napětí, která vznikají mezi externími hledisky (hodnocení podle publikací, podle rolí ve výzkumných týmech a v organizaci, podle povahy a dynamiky soutěžení i relevanci výzkumných poznatků) a interními hledisky úspěchu. Bohatost tohoto vykreslení se týká zejména genderového úhlu pohledu. Získané poznatky přesvědčivě dokládají, že uvedená externí hlediska úspěchu jsou maskulinní a znamenají znevýhodnění postavení výzkumníků. Závěrem zobecňuje, že „odborný článek, který je prostředkem šíření a ověření znalostí v širší komunitě, se stává počtem bodů, který určí místo v žebříčku výkonnosti... Hodnoty jako radost z bádání, ... sdílení, kolegiálnost a výpomoc do excelence nevstupují.“ (96). Potvrzuje tak již výše uvedené napětí mezi režimy úřadování a podnikání na jedné straně a režimy povolání a vizionářství.

Předposlední část publikace nazvaná „Nový pohled na problému „žen ve vědě“: tři mody genderového jednání v akademickém výzkumu“ je více zaostřena na genderovou situaci ve vědě než na výše uváděné režimy uspořádání. Nabízí svěbytnější koncepci etnografického výzkumu a poznatky, které velmi přesvědčivě vystihují sledovaný problém. Autorka kriticky reflektuje všeobecné přístupy, které redukují genderovou problematiku na (viditelnou) péči o ženy a samozřejmě (neviditelné) interpretace. To jí umožnilo navrhnout tři mody projevu vědění o genderovém problému, které čerpá ze zdrojů vyjadřování, prezentace a prožívání: obvyklý (kommonsensuální), sexualizovaný a nejistý. První dva mody poukazují na explicitní označení genderové otázky; první počítá s tím, že hlediska výkonu ve vědě jsou univerzální, vyjadřují specifickou pozici mužů a žen a umožňují adaptaci k nim; druhý pak zpřítomňuje sexuální rozdíly a připisuje jim sociální a postojové charakteristiky, které se uskutečňují zejména v permanentní performaci. Oba přístupy počítají s výlučností či odlišností obou pohlaví. Posledně jmenovaný modus počítá s mobilizací pocitových zdrojů identity badatelek, což zpřítomňuje hodnotové argumenty, avšak vtiskuje způsobům vyjadřování ambivalentnost, nestálost a neurčitost (odtud také název tohoto modu). Poznávací robustnost posledně

jmenovaného modu autorka radikalizuje, když tvrdí, že emoce mohou odhalit relevantní struktury vědy (119). Ve prospěch svého tvrzení uvádí případné argumenty, které se týkají úlohy času ve výzkumu (epistemický čas), linearity kariérního vzestupu, statutu, úlohy soudržnosti badatelských kolektivů, hledání pozice na pracovišti, která by poskytovala autonomii badateli/badatelce na pracovišti a umožňovala při tom naplnění rodičovských rolí i potřeba ujasnění významu specializovaného výzkumu v širších poznávacích souvislostech.

V závěrečné kapitole editorka shrnuje poznatky předcházejících textů do obecnějších závěrů, které s ohledem na přijatý teoretický rámec spatřuje v několika tvrzeních. První se týká mobilizace soutěživého prostředí a nástupu režimu podnikání jako určujícího organizačního principu v podmínkách domácí vědy, který hodnocení kvality výzkumu redukuje na kvantitativní ukazatele, a tím (nezvratně) potlačuje zdroje vědecké profesionality a tvořivosti. Další tvrzení se rovněž týká napětí mezi formálními a neformálními zdroji vědecké aktivity, které jsou popsány na příkladě distribuce publikované vědecké produkce (publikační infrastruktury). Pomocí indikátorů spoluautorství, forem recenzního řízení jsou diskutovány rozdíly mezi vědními obory i nerovnosti mezi jazykovými a kulturními oblastmi. Poslední tvrzení se vztahuje k genderovému tématu. Poukazuje na zjištěné rozdíly a shodné rysy mezi oběma studovanými organizacemi: v kontextu sociálněvědního kontextu je institucionální (genderová) reflexivita vyšší než v prostředí přírodovědné výzkumné organizace; v obou organizacích pak byly shledány argumenty pro tvrzení, že genderové téma se netýká jen postavení žen ve vědě, ale také povahy vědy samotné.

Výše uvedený přehled poznatků recenzované publikace, ve kterém se snažím čtenáři co nejuvěrněji přiblížit její obsahové zaměření, zřetelně dokumentuje její přínos k porozumění situace na akademických pracovištích. Teoretický rámec výzkumu vychází vstříc obecně reflektovanému problému současné vědy – poklesu možností kontroly její kvality. Zvolený přístup interpretuje tento problém pomocí napětí mezi efektivnější správou organizací, mezi rostoucími tlaky konkurenčního prostředí a mezi hodnotovým zajištěním vědecké činnosti. Posledně jmenovaný aspekt je přesvědčivě a inspirativně dokumentován na fólii genderové problematiky – naznačuje, v jakých formách a v jakém rozsahu si lze představit hodnotové proměny a jejich souvislosti se současnými institucionálními změnami, a to nejen v akademických institucích. S odkazem na výše uvedené argumenty lze konstatovat, že četba publikace bude přínosem pro výzkumníky/

výzkumnice a řídicí pracovníky ve výzkumných organizacích i pro pracovníky kulturních studií, kteří studují formy kulturních změn v současných společnostech. Nedomnívám se však, že bude poučná pro uživatele výzkumných poznatků i pro aktéry, kteří ovlivňují a jsou odpovědní za výzkumnou politiku. Mé kritické připomínky k publikaci se týkají zejména této ambice recenzované publikace, které shrnu v závěru.

Doporučení pro politické rozhodování, která autorky velmi často uvádějí, jsou odvozována buď z možnosti odhalení (diskursivních) struktur jednání bezprostředně z etnograficky vedených výzkumů nebo pomocí kontextualizace. Oba pohledy však nejsou dostatečně objasněny s ohledem dilematickou povahu sociálněvědního bádání (dilema mezi jednáním a strukturou). Podle mého názoru je vhodnější řešit jednání v kontextu organizací a politiky (jejíž formy byly ustaveny zejména v rámci národních států) pomocí dalších teoretických přístupů, které spolehlivěji zachycují zprostředkování mezi jednáním a mocenským režimem správy a politiky (budování či kontroly moci). Přístup „aktér-sít“ v etnografickém provedení má silnou hermeneutickou poznávací dimenzi – zachycuje situovanost aktérů a zdroje jejich reflexivity. Neumožňuje však rozpoznat mocenské vlivy a nerovnosti plynoucí z funkcionálního a institucionálního uspořádání společnosti v jeho historické i antropologické perspektivě.¹ Deficit takového vědění pak snadno vede k bezradnosti při interpretaci zjištěných sociálních napětí a rozporů nebo k jednostranným závěrům. Problémy vědní politiky je nutno řešit pomocí jasnějšího porozumění vztahu moderního vědění a moci, a to v konkrétních tvarech existujících medií a forem moci. Z tohoto hlediska pohled na vědní politiku ukáže, že dochází k pozvolným formám její transformace, jejichž postup je však podmiňován právě těmito okolnostmi (Müller 2002: 119–125). V tomto ohledu lze také konstatovat, že „zásoba vědění“ studií vědy a techniky, kterou autorky využívají, takové poznatky nabízí.² Mnohé

z nich byly reflektovány i v domácí vědě³ a využity i při analýze mezery domácí vědy a techniky k moderním společnostem i při monitorování podmínek vstupu do seskupení zemí OECD a EU (Reviews 1992, Innovation policy 2001) i při hodnocení úlohy vědy v perspektivě transformačních procesů (Gorzela G., Ehrlich E., Falta L., Illner M., 2001, Potůček, Musil, Mašková 2008). Nelze tedy akceptovat tvrzení editorů, že tento výzkum není v domácím prostředí znám. Jak jsem již uvedl, lze naopak konstatovat, že ke spolehlivějšímu porozumění situaci domácí vědy může pozitivně přispět i historizující a antropologický pohled. Jeho deficit pak může znejasňovat pohled na předpoklady možných transformací, jak k tomu dochází v publikaci např. v souvislosti s nejasným pohledem na vznik moderních vědeckých institucí. Ten by ukázal, že jejich efekt spočíval v zajištění jejich autonomie, která se však utvářela rozdílně podle socio-kulturních oblastí (středoevropské, anglosaské, západoevropské) a které evidentně působí i na průběh reform. V antropologické perspektivě se např. jeví nevhodné směřovat pojmy organizace a instituce, jak k tomu dochází v publikaci. Při tom porozumění institucím jako završení procesů habitualizace a typizace by bylo velmi výhodné pro záměr autorek – porozumět vlivu kulturních zdrojů nejen v provozu institucí, ale i jejich změně. Obdobně i hlubší vhléd do vzdělávacích, ekonomických, technických i politických kontextů současných akademických institucí by více přiblížil pohled na sféry vládnutí, které je ovlivňují (viz blíže Müller 2002). To by také přispělo k přesnějšímu porozumění nejen situovanosti relevantních aktérů, možnostem jejich reflexivity, ale i funkčně založeným mocenským nerovnostem, které ovlivňují jednání (Stehr 1994), poukazují na vliv subkultur (Beck 2004) i na podoby konfrontace relevantních aktérů a jejich diskurzů v „dějisti“ rozhodování o vědní politice a perspektivě společnosti vědění (Nowotny et al 2001). Při využití těchto poznatků by se ukázalo, že nedochází k formování nové vědy, jak to naznačují autorky i jejich výzkum, ale k vyvázání jejích institucí z existujících forem autonomie a hledání spolehlivějšího „podloží“ pro její novou podobu, která by odpovídala současné úloze i mezím moderní vědy ve společnosti i demokratickým formám vládnutí.

Karel Müller

¹ Lze ovšem respektovat postmodernistickou pozici, která chápe existující formy diskurzu, identity a etiky spíše za nástroje moci, a ne emancipace; pak zájem o historické a antropologické poznatky o existujících institucích nejsou nutné.

² Formování studií vědy a techniky představuje úsilí a zvýšení reflexivity samotných aktérů a institucí vědy, které započalo již v 60. letech minulého století, bylo iniciováno přírodovědci a posléze podporováno filozofy a historiky vědy. Pozice sociologů se prosadila později, až se stalo zřejmým, že dochází k re-institucionalizaci vědy. Mezitím přínos filozofie (zejména jeho post-positivistické poznání) a historie (zdroje autonomie vědy a její sociální a kulturní zdroje) nebyl zapomenut, ale stal se všeobecně přijímaným vědění.

³ Lze připomenout, že počátkem 60. let byl u nás problém reflexivity vědy aktivně sledován, podpořili ho významní historici vědy (D. Price, J.D. Bernal) bezprostředními konzultacemi a byla dokonce tato výzkumná činnost organizačně podpořena v rámci Akademie věd, tj. mnohem dříve než k tomu došlo jiných evropských zemích (viz blíže Müller 1989).

Literatura:

1. Beck, U., 2004, *Riziková společnost. Na cestě k jiné moderně*. Praha, Sociologické nakladatelství
2. Gorzelak, G., Ehrlich, E., Faltan, L., Illner, M., 2001, *Central Europe in Transition: Towards EU Membership*. Warsaw, Regional Studies association.
3. *Innovation policy issues in six candidate countries: the challenges*. Luxemburg, EC, DG for Enterprise, 2001
4. Müller, K., 1989, The Social Function of Science and Social Goals for Science – The Bernal's Ideas after 50 years. In: Steiner, H. (ed.), J., D., Černal, *The Social Function of Science 1989*. Berlin, Akademie Verlag
5. Müller, K., 2002, *Industriální zdroje, ekonomický růst a sociální změna*. Praha, Sociologické nakladatelství
6. Nowotny, H., Scott, P., Gibbons, M. 2001. *Re-thinking Science. Knowledge and the Public in an Age of Uncertainty*. Cambridge: Polity Press
7. Potůček, M., Musil, J., Mašková, M., 2008, *Strategické volby pro českou společnost. Teoretická východiska*. Praha, SLON, Edice Studie
8. *Reviews of national science and technology policy: Czech and Slovak Federal Republic*, Paris, OECD, 1992
9. Stehr, N., 1994, *Knowledge Societies*. London: Sage

Tereza Stöckelová (ed.):

**AKADEMICKÉ POZNÁVÁNÍ, VYKAZOVÁNÍ A PODNIKÁNÍ:
ETNOGRAFIE MĚNÍCÍ SE ČESKÉ VĚDY.**

Praha, SLON 2009, 158 s. ISBN 978-80-7419-003-2.

Tato knížka je významná nejen svým obsahem, ale i tím, že chce zasáhnout ne-li vyřešit několik palčivých problémů najednou. Starost o rod (v knize „gender“) ve vědě jasně v knize dominuje, dílo je výsledkem bádání tří žen. Proto by bylo podle mého názoru daleko vhodnější vyhnout se těžkopádnému názvu a zvolit výstižnější jako Rod ve vědě nebo Ženy v mužském světě vědy. Ač Tereza Stöckelová je nejspíše *spiritus movens* této publikace a možná i výzkumu, který k ní vedl, jde o spoluautorství a preferoval bych uvedení všech tří autorských jmen místo jednoho editorského. Ovšem netuším, za kterou variantu je víc bodů, popř. pro koho v rámci vykazování publikační činnosti podle stále se měnících kritérií Rady pro výzkum, vývoj a inovace (také nedávno změnila jméno, a „věda“ v něm nejspíše, podle narážky jedné z autorek, záměrně chybí).

Knihla včetně rejstříku má 158 stran a dělí se na předmluvu editorky, úvodní kapitoly Terezy Stöckelové a Marcely Linkové o problematizaci vědy a genderu. Následují tři empirické kapitoly (Politická a morální ekonomie vědy od Terezy Stöckelové, Ne každý úspěch se počítá: Excellence a gende-

rování vědecké dráhy v přírodních vědách od Marcely Linkové a Nový pohled na problém „žen ve vědě“: Tři mody genderového jednání v akademickém výzkumu od Dagmar Lorenz-Meyer). Tereza Stöckelová napsala poslední část Závěrem: Napříč sociálněvědní a přírodovědnou institucí. Knížku uzavírají poznámky o autorkách, jmenný a věcný rejstřík. Na straně šest je umístěna informace o klíčových slovech v tomto pořadí: akademický kapitalismus, Česká republika, excelence, gender, studia vědy a technologií, transformace vědy, vědní politika, ženy a věda. Dle mého názoru by byla adekvátnější sekvence: vědní politika, ženy a věda, rod ve vědě, excelence. Akademický kapitalismus je v knize obsažen implicitně, není v ní nikde definován, transformace vědy také. Dále je zde důležitá informace o tom, že publikace byla vytvořena díky finanční podpoře Evropské komise (projekt KNOWING jako součást 6. rámcového programu). Význam knihy podtrhuje i fakt, že recenzenty byli profesor Jan Keller a docent Zdeněk Konopásek.

V předmluvě T. Stöckelová tvrdí, že věda má v moderních společnostech výlučné postavení a vědecké poznání